

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ
ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ**

**Факультет музичного мистецтва
Кафедра теорії та історії музики**

ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ

Програма та початково-методичні матеріали

Галузь знань – 02 Культура і мистецтво
Спеціальність – 025 Музичне мистецтво
Освітньо-професійні програми: Академічний спів,
Естрадний спів, Музичне мистецтво естради,
Народні інструменти, Народний спів, Оркестрові
духові та ударні інструменти, Оркестрові струнні
інструменти, Фортепіано, Хорове диригування
Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Харків, 2023

УДК 78.071.5(073)

П 24

Друкується за рішенням науково-методичної ради ХДАК
(протокол № 12 від 25.05.2023 року)

Рецензенти:

Коновалова І. Ю., доктор мистецтвознавства, доцент, зав. кафедри теорії та історії музики Харківської державної академії культури

Бреславець Г. М., кандидат мистецтвознавства, старший викладач кафедри естрадного та народного співу, заступник декана факультету музичного мистецтва Харківської державної академії культури

Укладач : доктор мистецтвознавства, професор, професор кафедри теорії та історії музики ХДАК **Польська Ірина Іллівна**

П 24 Педагогічна майстерність : прогр. та навч.-метод. матеріали до курсу для здобувачів другого (магістер.) рівня вищої освіти за напрямом підготовки 02 «Культура і мистецтво», спеціальністю 025 «Музичне мистецтво», освітньо-професійні програми «Академічний спів», «Естрадний спів», «Музичне мистецтво естради», «Народні інструменти», «Народний спів», «Оркестрові духові та ударні інструменти», «Оркестрові струнні інструменти», «Фортепіано», «Хорове диригування» / М-во культури та інформ. політики України, Харків. держ. акад. культури, Ф-т музичного мистецтва, Каф. теорії та історії музики ; [уклад. Польська І. І.]. Харків : ХДАК, 2023. 32 с.

УДК 78.071.5(073)

© Харківська державна академія культури, 2023

© Польська І. І., 2023

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна / освітньо-наукова програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань <u>02 мистецтво</u>	Вибіркова	
	Спеціальність <u>025 музичне мистецтво</u>		
Загальна кількість годин – 120	Освітньо-професійна програма: Академічний спів, Естрадний спів, Музичне мистецтво естради, Народний спів, Народні інструменти, Оркестрові струнні інструменти, Оркестрові духові та ударні інструменти, Фортепіано, Хорове диригування	Рік підготовки:	
		1-й	1-й
		Семестр	
		2-й	2-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента - 3,85	Другий (магістерський) рівень вищої освіти	37 год.	10 год.
		Практичні, семінарські	
		3 год.	2 год.
		Самостійна робота	
		80 год.	108 год.
		Індивідуальні завдання: год.	
		Вид контролю: залік 2 сем.	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання — 0,5 аудиторних/самостійна

для заочної форми навчання — 0,11 аудиторних/самостійна

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі.

«Педагогічна майстерність» — навчальна дисципліна в системі фахових дисциплін спеціальності 025 — «Музичне мистецтво». Курс «Педагогічна майстерність» призначений для магістрантів факультетів музичного мистецтва вузів культури та

мистецтва. Він є суттєвою складовою частиною комплексу фахових дисциплін, важливою ланкою комплексного професійного формування здобувачів другого (магістерського) рівня вищої музичної освіти.

Зміст даної програми обумовлений пріоритетним значенням принципу єдності теоретичного, історичного і виконавського підходів до професійного осягнення проблематики, пов'язаної зі специфікою педагогічної діяльності сучасного музиканта.

Передумовами для вивчення дисципліни є комплекс музично-історичних, музично-теоретичних та музично-виконавських дисциплін, що є базовими для формування фахових компетентностей на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнях вищої музичної освіти. Курс «Педагогічна майстерність» є щільно пов'язаним у педагогічному процесі з фаховими виконавськими дисциплінами за освітньо-професійними програмами «Хорове диригування», «Академічний спів», «Народний спів», «Естрадний спів», «Народні інструменти», «Оркестрові струнні інструменти», «Оркестрові духові та ударні інструменти», «Фортепіано», «Музичне мистецтво естради», дисциплінами музично-історичного, музично-теоретичного та методико-педагогічного циклів.

Важливим підґрунтям для засвоєння навчальної дисципліни «Педагогічна майстерність» є володіння теоретичними знаннями та практичними навичками з дисциплін «Музична педагогіка», «Науково-дослідницька майстерність у галузі музикознавства», «Музична інтерпретація», «Історія світової музики», «Історія української музики», «Методика викладання фахових дисциплін», тощо. Теоретичні знання, засвоєні під час вивчення курсу «Педагогічна майстерність» є однією з умов, що забезпечують творчий зріст магістра у його фаховій виконавській діяльності за відповідною освітньою програмою, а також під час проходження курсу «Науково-педагогічна практика».

Значна роль в програмі курсу належить аналізу характеру музичної педагогіки ХХ-ХХІ ст., основних принципів та методів сучасної професійної музичної педагогіки, провідних тенденцій її формування та розвитку, її концептуальних відмінностей, розкриттю методологічних особливостей виконавсько-педагогічної інтерпретації музичних творів, визначенню особистісних психологічних передумов педагогічної діяльності музиканта, сучасних вимог до формування творчої індивідуальності педагога-музиканта та його педагогічної майстерності, а також вивченню особливостей провідних авторських методів творчої педагогіки ХХ – ХХІ ст.

У даному курсі вивчаються особистісні (емоційні, вольові, моральні, інтелектуальні) та професійні (теоретичні, виконавські) передумови успішної педагогічної діяльності сучасного музиканта, методологічні та практичні чинники музично-педагогічної майстерності, загальні вектори та нові тенденції розвитку сучасної музичної педагогіки, процеси методологічного самопізнання європейського музичного виконавства та музичної педагогіки, методологічні особливості сучасного наукового вирішення проблем музичної текстології та стилю в сфері музичної педагогіки та виконавства, а також сучасні методи формування креативності в музично-педагогічній сфері, особливо на рівні творчої початкової педагогіки. Цей курс значною мірою базується на матеріалах праць М. Давидова («Виконавське музикознавство»), В. Дряпіки («Теорія і практика формування ціннісних орієнтацій педагога-музиканта»), І. Зязюна, Л. Крамушенко, І. Кривоноса «Педагогічна майстерність», К. Завалко («Педагогічна інноватика в теорії та практиці музичної освіти»), О. Іщенко («Музично-виконавська майстерність майбутніх викладачів мистецьких дисциплін: зміст, завдання, значення»), О. Катрич («Індивідуальний стиль музиканта-виконавця (теоретичні та естетичні аспекти)», «Музичне виконавство як інспіруючий чинник»), Н. Кашкадамової («Історія фортеп'янного мистецтва ХІХ сторіччя», «Мистецтво виконання на клавішно-струнних інструментах (клавикорд, клавесин, фортепіано) ХІV–ХVІІІ ст.»), Т. Кенгерлінської («У чому полягає секрет педагогічної майстерності для музиканта-виконавця?»), О. Лисенко («Музичне виконавство та проблема його системного вивчення»), О. Маркової

(«Виконавське музикознавство як феномен української наукової традиції»), О. Михайличенка («Музично-педагогічна діяльність українських композиторів і виконавців другої половини XIX – початку XX ст.»), В. Москаленка («Лекції з музичної інтерпретації», «Про розуміння музичного твору», «Про специфіку музичної інтерпретації», «Теоретичний та методичний аспекти музичної інтерпретації»), О. Немкович («Українське музикознавство XX ст. як система наукових дисциплін»), І. Полусмяк («Теоретичний та методичний аспекти музикознавчої інтерпретації»), І. Польської («Методологічна проблематика в сучасному музикознавстві»), В. Рожка («Музична освіта в Україні на межі століть: реалії, проблеми та перспективи»), С. Соломахи («Розвиток педагогічної майстерності викладачів музичного мистецтва та світової художньої культури»), Н. Твердохліб («Педагогічна майстерність викладача музичних дисциплін та її вплив на розвиток творчих здібностей студентів»), Х. Хайнер («Стати талановитим музикантом? Легко! Або думки про традиційне викладання музики, в якому немає точки опори»), Л. Шаповалової («Виконавська рефлексія як об'єкт інтерпретології»), Пауля та Єви Бадюра-Скода (P. Badura-Skoda, E. Badura-Skoda. Interpreting Mozart), Adolf Beyschlag (Die Ornamentik Der Musik), Walter Emery (Bach's Ornament), Erwin Bodky (The Interpretation of Bach's Keyboard Works), J. Frazee (Orff Schulwerk today: nurturing musical expression and understanding), Herbert Grundmann, Paul Mies. (Studien zum Klavierspiel Beethovens und seiner Zeitgenossen), Polska I., Konovalova I. («Modern higher musicological education (PHD) in Ukraine: traditions and innovations»), Albert Schweitzer (Johann Sebastian Bach), P. Webster («Computer-based technology and music teaching and learning») тощо.

Спираючись на відомості про вимоги до підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої музичної освіти за спеціальністю «Музичне мистецтво», про існуючі вимоги до формування творчої особистості та професійної майстерності сучасного педагога-музиканта, а також про сучасні педагогічні технології розвитку музичної креативності, дана навчальна дисципліна суттєво поглиблює та посилює науково-професійну підготовку здобувачів другого (магістерського) рівня вищої музичної освіти за освітньо-професійними програмами «Академічний спів», «Естрадний спів», «Музичне мистецтво естради» «Народні інструменти», «Народний спів», «Оркестрові духові та ударні інструменти», «Оркестрові струнні інструменти», «Фортепіано», «Хорове диригування» за спеціальністю 025 – «Музичне мистецтво».

Обсяг дисципліни в кредитах ЄКТС	120 годин / 4 кредити ECTS
Розподіл у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять	<p>для денної форми навчання:</p> <ul style="list-style-type: none"> – загальна кількість годин – 120; – тижневих годин: аудиторних – 2, самостійної роботи студентів – 8; – аудиторних занять 40 год., з них лекцій – 37 год., семінарських занять – 3 год. <p>для заочної форми навчання:</p> <ul style="list-style-type: none"> – загальна кількість годин – 120; – аудиторних занять 12 год., з них лекцій – 10 год., семінарських занять – 2 год. – самостійної роботи студентів – 108
Статус навчальної дисципліни:	вибіркова
Мета:	Надати здобувачам другого (магістерського) рівня вищої музичної освіти за освітньо-професійними програмами «Академічний спів», «Естрадний спів», «Музичне мистецтво естради», «Народні інструменти», «Народний спів», «Оркестрові струнні інструменти», «Оркестрові духові та ударні

інструменти», «Фортепіано», «Хорове диригування» сучасної науково-методологічної бази для кваліфікованої музично-виконавської і педагогічної діяльності та формування ключових фахових компетентностей, необхідних для сучасної професійної виконавської і педагогічної діяльності в галузі музичного мистецтва відповідно до кваліфікації «магістр».

Досягнення цієї мети передбачає ознайомлення здобувачів освіти із загальною парадигмою, концепціями та науковими школами у царині сучасної музичної педагогіки, з характером особистісних педагогічних здобутків видатних музикантів-педагогів минулого і сучасності, а також з прийомами використання методичного інструментарію цієї галузі в практичній професійній діяльності майбутнього фахівця.

Завдання курсу:

- визначати роль музично-педагогічної майстерності в системі культури;
- визначати специфіку педагогічної майстерності як синтезу особистісних та професійних якостей музиканта;
- висвітлювати основні проблеми формування творчої особистості музиканта-педагога;
- визначати особистісні психологічні передумови педагогічної діяльності музиканта;
- характеризувати особливості формування тезаурусу музиканта-педагога;
- характеризувати основні сучасні вимоги до формування творчої особистості педагога-музиканта;
- визначати основні професійні передумови педагогічної майстерності сучасного музиканта;
- визначати теоретичні і виконавські передумови майстерності сучасного педагога-музиканта;
- характеризувати провідні сучасні принципи виконавсько-педагогічної інтерпретації музичних творів;
- визначати методологічні і практичні основи музично-педагогічної майстерності;
- характеризувати творчі методи, які використовуються у сучасній практиці вітчизняної музичної педагогіки

Предмет: – специфіка музично-педагогічної майстерності

Загальні та фахові компетентності, які формує дисципліна

Навчальна дисципліна «Педагогічна майстерність» використовується для формування компетентностей та програмних результатів навчання, визначених освітньо-професійними програмами «Академічний спів», «Естрадний спів», «Музичне мистецтво естради», «Народні інструменти», «Народний спів», «Оркестрові струнні інструменти», «Оркестрові духові та ударні інструменти», «Фортепіано», «Хорове диригування» фахової підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої музичної освіти за спеціальністю 025 – музичне мистецтво. У результаті вивчення дисципліни «Педагогічна майстерність» магістранти мають оволодіти таким комплексом компетентностей:

Освітньо-професійна програма

Інтегральна компетентність:

«Академічний спів»,
«Народний спів»,
«Естрадний спів»,
«Народні інструменти»,

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій в теорії, історії музики, у педагогіці, виконавстві та характеризується невизначеністю умов і вимог.

«Музичне мистецтво
естради»,
«Оркестрові струнні
інструменти»,
«Оркестрові духові та
ударні інструменти»,
«Фортепіано»,
«Хорове диригування»

Загальні компетентності:

- ЗК 1.** Здатність спілкування іноземною мовою.
- ЗК 2.** Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК 3.** Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
- ЗК 4.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 5.** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 6.** Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК 8.** Здатність працювати в міжнародному контексті.
- ЗК 10.** Здатність вибудовувати і реалізовувати стратегію і тактику свого інтелектуального, культурного професійного саморозвитку та самовдосконалення.
- ЗК 11.** Здатність до оволодіння науково-дослідною майстерністю в галузі музикознавства.
- ЗК 15.** Здатність виконувати професійну діяльність відповідно до стандартів якості, а також володіти засобами їх впровадження.

Спеціальні (фахові) компетентності:

- СК 2.** Усвідомлення процесів розвитку музичного мистецтва в історичному контексті у поєднанні з естетичними ідеями конкретного історичного періоду.
- СК 4.** Здатність інтерпретувати художні образи у музикознавчій, виконавській, педагогічній діяльності.
- СК 5.** Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.
- СК 6.** Здатність викладати спеціальні дисципліни в закладах освіти з урахуванням цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти.
- СК 7.** Здатність аналізувати виконання музичних творів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету.
- СК 14.** Здатність до використання практичних знань, умінь та навичок у музично-професійному дискурсі (виконавському, педагогічному, науково-дослідницькому).
- СК 15.** Усвідомлення та використання методів та технологій наукових досліджень у сферах музичного мистецтва та музичної культури.

Програмні результати навчання

Освітньо-
професійна
програма
«Академічний
спів»,
«Народний
спів»,

Програмні результати навчання

- РН 1.** Володіти професійними навичками виконавської, творчої та педагогічної діяльності.
- РН 3.** Визначати стильові і жанрові ознаки музичного твору та самостійно знаходити переконливі шляхи втілення музичного

- «Естрадний спів»,
«Народні інструменти»,
«Музичне мистецтво естради»,
«Оркестрові струнні інструменти»,
«Оркестрові духові та ударні інструменти»,
«Фортепіано»,
«Хорове диригування»
- образу у виконавстві.
- РН 4.** Професійно здійснювати аналіз музично-естетичних стилів та напрямків.
- РН 6.** Володіти музично-аналітичними навичками жанрово-стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору при створенні виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.
- РН 7.** Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.
- РН 11.** Використовувати сучасні інформаційні технології у творчій, педагогічній та науково-дослідницькій діяльності в сфері музичного мистецтва на місцевому, регіональному, національному та міжнародному рівнях.
- РН 12.** Оперувати нормативною базою, яка визначає діяльність закладів культури і мистецтв, творчих колективів та інших мистецьких установ в Україні та світі, застосовувати навички стратегічного мислення для її коригування відповідно до вимог сучасності.
- РН 14.** Власною виконавською, педагогічною, науково-дослідницькою діяльністю активно впливати на розвиток музичної культури України, поширювати духовні цінності та ідеали українського музичного мистецтва.
- РН 15.** Планувати, коригувати та реалізовувати етапи власної творчої і наукової кар'єри, безперервно продовжуючи самоосвіту, підвищувати професійну кваліфікацію у сфері музичного мистецтва.

Засоби діагностики та методи демонстрування результатів навчання та підсумкова форма контролю

Засоби діагностики та методи демонстрування результатів	<p>1. поточний контроль – усне опитування, виконання індивідуальних практичних завдань, тестування, доповіді на семінарських заняттях, реферати;</p> <p>2. підсумковий контроль – залік (усне опитування, письмове виконання практичного завдання).</p> <p>Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:</p> <ul style="list-style-type: none"> • залік; • стандартизовані тести; • реферати; • презентації результатів виконаних завдань та досліджень; • студентські презентації та виступи на наукових заходах.
Підсумкова форма контролю	залік
Форми навчання	Навчальні заняття в очній, дистанційній або змішаній формах, самостійна робота, контрольні заходи.
Види навчання:	Лекційні, семінарські заняття, самостійна робота.
Методи навчання:	Проблемний виклад, дальтон-план, частково-пошуковий, дослідницький – самостійний пошук наукових, навчальних матеріалів за тематикою навчальної дисципліни.

Критерії оцінювання результатів навчання

Критерієм оцінювання результатів навчання є досягнення магістрантом мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни.

A 90-100 (відмінно): магістрант відвідував усі аудиторні заняття, має повний конспект лекцій, творчо орієнтується в матеріалі курсу, якісно виконував усі контрольні завдання, постійно брав активну участь в обговоренні проблемних питань дисципліни.

B 82–89 (добре): магістрант відвідував переважну більшість аудиторних занять, має конспект лекцій, вільно орієнтується в матеріалі курсу, доволі повно виконував контрольні завдання, брав участь в обговоренні проблемних питань дисципліни.

C 74–81 (добре): магістрант відвідував більшість аудиторних занять, має конспект лекцій, орієнтується в більшості проблем з курсу, виконував контрольні завдання, іноді брав участь в обговоренні проблемних питань дисципліни.

D 64–73 (задовільно): магістрант відвідував частину аудиторних занять, відсутній конспект частини лекцій, орієнтується в деяких проблемах з курсу, виконував деякі контрольні завдання, майже не брав участі в обговоренні проблемних питань дисципліни.

E 60–63 (задовільно): магістрант відвідав незначну частину аудиторних занять, відсутній конспект більшості лекцій, поверхово розуміється в проблемах курсу, більшість контрольних завдань не виконані або виконані на низькому рівні, уникав обговорення проблемних питань дисципліни.

FX 35–59 (незадовільно з можливістю повторного складання): магістрант пропустив більшість аудиторних занять, немає конспекту лекцій, дуже поверхово розуміється в проблемах курсу, контрольні завдання не були виконані, практично не брав участь в обговоренні проблемних питань дисципліни.

F 0–34 (незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни): магістрант не відвідував або майже не відвідував заняття з даної дисципліни, не має конспекту лекцій, не розуміється в проблемах курсу, контрольні завдання не виконувалися, уникав обговорення проблемних питань дисципліни.

Кількість тижнів для теоретичної підготовки	13
кількість розділів	3
кількість тем	11

3. Зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Проблеми формування творчої особистості музиканта-педагога

Тема 1. Педагогічна майстерність та її роль в сучасній системі культури

Сучасна музична педагогіка та її методологічні відмінності.

Історичні передумови формування нової музичної педагогіки ХХ – початку ХХІ ст. Провідні змістовні ознаки сучасної музичної педагогіки та їх відмінності від принципів викладання минулих епох.

Методологія сучасної музичної педагогіки та її специфіка. Поняття методу, методології та методики: сутність, відмінності. Провідні методи та підходи сучасної музичної педагогіки та виконавства. Сучасна музична педагогіка в контексті розвитку теорії та історії музичного виконавства.

Педагогічна майстерність та її роль в сучасній системі музичного мистецтва і музичної освіти. Багаторівневий та багатофункціональний характер сучасних уявлень про музично-педагогічну майстерність.

Тема 2. Педагогічна майстерність як результат синтезу особистісних та професійних якостей музиканта

Ціннісна ієрархія “людина — музикант — педагог” як умова педагогічної майстерності. Специфіка синтезу особистісних людських якостей, загальноосвітніх, історико-теоретичних і музично-методичних професійних знань, музично-виконавської обдарованості та педагогічних навичок у формуванні справжньої педагогічної майстерності.

Тема 3. Особистісні передумови педагогічної майстерності музиканта

Загальна характеристика особистісних передумов успішної педагогічної діяльності сучасного музиканта. Емоційні та вольові психологічні передумови музично-педагогічної діяльності. Авторитарний та демократичний (співтворчий) типи психологічної поведінки педагога-музиканта.

Моральні передумови музично-педагогічної діяльності. Інтелектуальні передумови музично-педагогічної діяльності. Інтелект та інтелігентність як важливі чинники успішного формування особистості музиканта-педагога.

Формування тезаурусу музиканта-педагога. Поняття тезаурусу особистості та його роль у формуванні музично-педагогічної майстерності. Загальнокультурні та індивідуально-особистісні передумови формування тезаурусу. Синтез загальної і музичної ерудиції та вихованості як основа тезаурусу музиканта-педагога.

Тема 4. Сучасні передумови формування творчої особистості педагога-музиканта

Пріоритетність формування гармонійно розвиненої художньої особистості молодих митців і комплексного розвитку їх творчого аналітичного мислення та креативних здібностей — ознака сучасної музичної педагогіки.

Креативність як обов'язкова детермінанта сучасної музично-педагогічної діяльності.

Основні світоглядні та виховні вимоги до формування творчої особистості педагога-музиканта. Специфіка художнього мислення сучасного педагога-музиканта. Толерантність і повага до особистості учня як іманентні ознаки творчої діяльності сучасного педагога-музиканта.

Масштаб творчої особистості митця як передумова музично-педагогічної майстерності.

Розділ 2. Професійні передумови педагогічної майстерності сучасного музиканта

Тема 5. Теоретичні та виконавські передумови майстерності сучасного педагога-музиканта

Історико-теоретична та загальнокультурна підготовка музикантів-фахівців — невід'ємні складові майстерності сучасного педагога.

Виконавська майстерність як важливий чинник музично-педагогічної майстерності. Загальні вимоги до рівню виконавської майстерності сучасного висококваліфікованого педагога-музиканта. Педагогічний виконавський показ як невід'ємна складова частина музично-педагогічної майстерності.

Тема 6. Музична інтерпретація як чинник музично-педагогічної майстерності

Поняття музичної інтерпретації та її види. Композиторська інтерпретація. Виконавська інтерпретація. Музикознавча інтерпретація.

Специфіка композиторського тексту і його виконавської інтерпретації в музичному мистецтві. Об'єктивні та суб'єктивні чинники музично-виконавської інтерпретації. Взаємозв'язок виконавської та виконавсько-педагогічної форм інтерпретації.

Тема 7. Сучасні принципи та методи виконавсько-педагогічної інтерпретації музичних творів

Проблеми стилістики і текстології в сучасному музичному виконавстві і музичній педагогіці. Історико-стильовий та виконавсько-текстологічний підходи в музичному виконавстві та педагогіці. Виконавсько-текстологічний аналіз творів різних епох.

Поняття редакції та її роль в музичному виконавстві та педагогіці. Основні типи редакцій музичних творів та їх особливості.

Сучасні методологічні основи виконавсько-педагогічної інтерпретації музичних творів різних епох. Специфіка історичної реконструкції композиторських і виконавських стилів минулого в сучасному музичному виконавстві та педагогіці. Сучасні засади виконавсько-педагогічної інтерпретації творів барокової доби. Сучасні принципи виконання творів віденських класиків. Принципи сучасної інтерпретації творів романтиків. Принципи виконавсько-педагогічної інтерпретації творів композиторів ХХ – поч. ХХІ ст.

Тема 8. Методологічні та практичні основи музично-педагогічної майстерності

Постійне оновлення фахових знань та педагогічних методів як найважливіший чинник музично-педагогічної майстерності. Роль фахової наукової та науково-методичної літератури у формуванні музично-педагогічної майстерності.

Знайомство з практикою педагогічної роботи видатних музикантів та педагогічне стажування як важливі чинники і невід’ємні складові музично-педагогічної майстерності.

Організаційні чинники формування музично-педагогічної майстерності. Педагогічний досвід як чинник педагогічної майстерності: позитивні та негативні наслідки. Створення власної творчої методики викладання як складова частина музично-педагогічної майстерності.

Розділ 3. Авторські методи творчої музичної педагогіки ХХ – початку ХХІ ст. як чинник педагогічної майстерності

Тема 9. Педагогічні методи Б. Бартока – З. Кодаї та К. Орфа

Загальні методологічні засади музично-педагогічної системи Б. Бартока – З. Кодаї. Метод релятивної сольмізації: принципи, специфіка, зміст. Особливості розвитку ладового слуху, ритму та творчих здібностей за методом Б. Бартока – З. Кодаї. Роль творчих методів Б. Бартока – З. Кодаї у розвитку сучасної світової музичної педагогіки.

Загальні змістовно-методологічні засади музично-педагогічної системи К. Орфа. Принципи розвитку слуху, ритму та творчих здібностей в системі К. Орфа. Колективне музикування за системою Орфа і його інструментарій. «Шульверк» К. Орфа як теоретико-методологічне втілення принципів системи творчого музичного виховання К. Орфа. Роль творчих методів К. Орфа у розвитку сучасної світової музичної педагогіки.

Тема 10. Педагогічні методи С. Судзукі та Х. Хайнер

Педагогічна концепція С. Судзукі: загальна характеристика. Основні методологічні засади музичної педагогіки С. Судзукі. Роль інноваційних творчих методів С. Судзукі в контексті розвитку світової музичної педагогіки кінця ХХ – початку ХХІ ст.

Інноваційний характер педагогічних ідей Хелен Хайнер. Основні методологічні засади та принципи музичної педагогіки. Х. Хайнер. Система «Soft Mozart» Х. Хайнер. Роль інноваційних творчих методів музичного викладання Х. Хайнер у розвитку сучасної світової музичної педагогіки.

Тема 11. Музична педагогіка та музична освіта в Україні

Сучасна система професійної музичної освіти в Україні: шляхи становлення. Структурні та змістовно-методологічні засади професійної музичної педагогіки та освіти в сучасній Україні.

Європейський вимір реформування системи музичної освіти в Україні: сучасні стратегії та перспективи.

Творчі методи у вітчизняній практиці музичної педагогіки ХХ – початку ХХІ ст. Актуальні педагогічні методи розвитку креативних здібностей майбутніх музикантів. Втілення нових творчих експериментальних навчальних методів у практиці вітчизняної музичної педагогіки. Творчі принципи видатних вітчизняних педагогів-музикантів.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі						
		л	п	с	інд	с.р.		л	п	с	інд	с.р.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		
Розділ 1. Проблеми формування творчої особистості музиканта-педагога														
Тема 1. Педагогічна майстерність та її роль в сучасній системі культури	9	2					7							
Тема 2. Педагогічна майстерність як результат синтезу особистісних та професійних якостей музиканта	9	2					7							
Тема 3. Особистісні передумови педагогічної майстерності музиканта	12	4			1		7	13	1		1			11
Тема 4. Сучасні вимоги до формування творчої особистості педагога-музиканта	9	2					7	12	1					11
Разом за розділом 1	39	10			1		28	25	2		1			22
Розділ 2. Професійні передумови педагогічної майстерності сучасного музиканта														
Тема 5. Теоретичні і виконавські передумови майстерності сучасного педагога-музиканта	9	2					7	13	2					11
Тема 6. Музична інтерпретація як чинник музично-педагогічної майстерності	11	4					7							
Тема 7. Сучасні принципи та методи виконавсько-педагогічної	17	8			1		8	14	2					12

інтерпретації музичних творів												
Тема 8. Методологічні і практичні основи музично-педагогічної майстерності	9	2				7	14	2		1		11
Разом за розділом 2	46	16		1		29	41	6		1		34
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 3. Авторські методи творчої музичної педагогіки ХХ – початку ХХІ ст. як чинник педагогічної майстерності												
Тема 9. Педагогічні методи Б. Бартока – З. Кодаї та К. Орфа	12	4				8	12	1				11
Тема 10. Педагогічні методи С. Судзукі та Х. Хайнер	13	4		1		8	12	1				11
Тема 11. Музична педагогіка та музична освіта в Україні	10	3				7						
Разом за розділом 3	35	11		1		23	24	2				22
Усього годин	120	37		3		80	120	10		2		108

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Особистісні передумови педагогічної майстерності музиканта	1
2	Сучасні принципи та методи виконавсько-педагогічної інтерпретації музичних творів	1
3	Творчі методи музичної педагогіки ХХ – початку ХХІ ст. як чинник педагогічної майстерності	1

6. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Педагогічна майстерність та її роль в сучасній системі культури	7
2	Педагогічна майстерність як результат синтезу особистісних та професійних якостей музиканта	7
3	Особистісні передумови педагогічної діяльності музиканта	7
4	Сучасні передумови формування творчої особистості педагога-музиканта	7
5	Теоретичні і виконавські передумови майстерності сучасного педагога-музиканта	7
6	Музична інтерпретація як чинник музично-педагогічної майстерності	7
7	Сучасні принципи та методи виконавсько-педагогічної інтерпретації музичних творів	8
8	Методологічні і практичні основи музично-педагогічної майстерності	7
9	Музично-педагогічні методи Б. Бартока – З. Кодаї та К. Орфа	8

10	Музично-педагогічні методи С. Судзукі та Х. Хайнер	8
11	Музична педагогіка та музична освіта в Україні	7
	Разом	80

7. Форми контролю

№ з/п	Вид контролю	Методи контролю
1.	Поточний	усне опитування під час лекційних, семінарських занять в онлайн- та оффлайн- форматі, виступи на семінарах, реферати
2.	Періодичний	виступи на семінарах, тестування
3.	Самостійна робота	виконання завдань до самостійної роботи.
4.	Підсумковий контроль	залік

Відпрацювання пропущених занять

Політика виставлення оцінок (пропущені заняття, відпрацювання пропусків): кожна оцінка виставляється відповідно до розроблених викладачем та заздалегідь оголошених магістрантам критеріїв, а також мотивується в індивідуальному порядку на вимогу аспіранта; у випадку не відпрацювання магістрантом усіх передбачених навчальним планом видів занять до заліку він не допускається; пропущені заняття обов'язково мають бути відпрацьовані. Форму і час відпрацювання магістрант та викладач взаємопогоджують.

Політика академічної поведінки та доброчесності (плагіат, поведінка в аудиторії): конфліктні ситуації мають відкрито обговорюватись в академічних групах з викладачем, необхідно бути взаємно толерантними, поважати думку колег. Усі питання щодо проходження курсу та можливостей застосування набутих знань мають обговорюватись між магістрантами та викладачем. Плагіат або інші форми нечесної поведінки магістрантів (зокрема, підказки і списування у ході семінарських занять, на заліку) під час вивчення навчального курсу та подальшій роботі над дисертацією є неприпустимими.

Норми академічної етики: дисциплінованість; дотримання субординації; чесність; відповідальність; робота в аудиторії з відключеними мобільними телефонами.

Спілкування в аудиторії базується на принципах академічної свободи та взаємоповаги.

8. Розподіл балів, які отримують студенти

Розділ 1				Розділ 2				Розділ 3			Залік	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	40	100
5	5	6	5	5	5	7	5	6	6	5		

Розподіл балів за формами контролю.

- відвідування заняття (пара) — 1; ... 18,5 пар — до 19 балів
- відповідь під час семінару — 1-3; ... 3 семінари — до 9 балів
- виконання практичного завдання — 1-3; ... 3 практичних завдання — до 9 балів
- усне опитування — 1-2; ... 3 усних опитування — до 6 балів
- письмове тестування — 2-4; ... 2 письмових тестування — до 8 балів
- підготовка та виступ з рефератом — 2-3 балів
- Залік — до 40 балів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. Навчально-методичне забезпечення

1. Силабус навчальної дисципліни.
2. Навчальний контент (розширений план лекцій).
3. Плани семінарських занять (денне відділення).
4. Плани семінарських занять (заочне відділення).
5. Завдання для самостійного вивчення та осмислення навчального матеріалу.
6. Методичні рекомендації до самостійної роботи.
7. Тестові завдання.
8. Рекомендовані джерела інформації.
9. Питання до заліку.

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ (ДЕННА ФОРМА НАВЧАННЯ)

Семінарське заняття № 1.

Тема: Особистісні передумови педагогічної майстерності музиканта

Питання для обговорення:

1. Загальна характеристика особистісних передумов успішної педагогічної діяльності сучасного музиканта.
2. Емоційні та вольові психологічні передумови музично-педагогічної діяльності.
3. Авторитарний та демократичний (співтворчий) типи психологічної поведінки педагога-музиканта.
4. Моральні передумови музично-педагогічної діяльності. Інтелектуальні передумови музично-педагогічної діяльності.
5. Формування тезаурусу музиканта-педагога.

Література:

Основна:

1. Волков С. Особистість і час: культурологічний вимір // Часопис національної музичної академії України ім. П.І. Чайковського; К.: НМАУ ім.П.І.Чайковського, 2015. Вип. 3. С. 123–126.
2. Гребенюк Н. Є. Вокально-виконавська творчість: психолого-педагогічний та мистецтвознавчий аспекти : монографія. Київ : Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського, 1999. 269 с.
3. Дряпіка В. І. Теорія і практика формування ціннісних орієнтацій педагога-музиканта. К. : Кіровоград, 2000. 226 с.
4. Зязюн І. А., Крамущенко Л.В., Кривонос І.Ф. Педагогічна майстерність: Підручник / За ред. І. А. Зязюна. 2-ге вид. допов. і переробл. К.: Вища школа, 2004. 422 с. URL: <http://www.twirpx.com/file/147648/>
5. Кайдалова Л. Г., Щокіна Н. Б., Вахрушева Т. Ю. Педагогічна майстерність викладача: Навчальний посібник. URL : http://dspace.ukrfa.kharkov.ua/bitstream/123456789/1759/1/Book_%D0%9F%D0%9C%D0%92.pdf
6. Калашник М. П. Музичний тезаурус композитора: аспекти вивчення : монографія / Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України. Київ : 2010. 251 с.
7. Калашник М. П. Музичний тезаурус: специфіка, властивості, форми існування (на прикладі композиторської творчості): автореф. дис.... д-ра мист.: 17.00. 03/НАН України, Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т. Рильського. Київ, 2010.
8. Капченко О. Л. Дефініція педагогічної майстерності. URL: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/Narodna_osvita/vupysku/15/statti/kapchenko.htm
9. Катрич О. Т. Індивідуальний стиль музиканта-виконавця (теоретичні та естетичні аспекти) : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : 17.00.03 — муз. мистецтво / Нац. Муз акад. України ім. П. І. Чайковського. Київ, 2000. 17 с.
10. Кенгерлінська Т. У чому полягає секрет педагогічної майстерності для музиканта-виконавця? // Израїль ХХІ: музичний журнал. URL: <http://www.21israel-music.com/Secret.htm>
11. Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Вип. 3 : Виконавське музикознавство / Ред.-упоряд. М. Давидов, В. Сумарокова. К., 1999. 181 с.
12. Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Вип. 5 : Виконавське музикознавство, кн. 4 / Ред.-упоряд. М. Давидов, В. Сумарокова. К., 2000. 195 с.
13. Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Вип. 8 : Виконавське музикознавство, кн. 5 / Ред.-упоряд. М. Давидов, В. Сумарокова. К., 2000. 191 с.
14. Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Вип. 14 : Виконавське музикознавство, кн. 6 / Ред.-упоряд. М. Давидов, В. Сумарокова. К., 2000. 229 с.
15. Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Вип. 18 : Виконавське музикознавство, кн. 7 / Ред.-упоряд. М. Давидов, В. Сумарокова. К., 2001. 303 с.
16. Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Вип. 22 : Виконавське музикознавство, кн. 8 / Ред.-упоряд. М. Давидов, В. Сумарокова. К., 2002. 239 с.
17. Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Вип. 26 : Виконавське музикознавство, кн. 9 / Ред.-упоряд. М. Давидов, В. Сумарокова. К., 2003. 339 с.

18. Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Вип. 40 : Виконавське музикознавство, кн. 10 / Ред.-упоряд. М. Давидов, В. Сумарокова. К., 2004. 275 с.
19. Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Вип. 47 : Виконавське музикознавство, кн. 11 / Ред.-упоряд. М. Давидов, В. Сумарокова. К., 2005. 265 с.
20. Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Вип. 58 : Виконавське музикознавство, кн. 12 / Ред.-упоряд. М. Давидов, В. Сумарокова. К., 2006. 320 с.
21. Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Вип. 69 : Виконавське музикознавство, кн. 13 / Ред.-упоряд. М. Давидов, В. Сумарокова. К., 2007. 235 с.
22. Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Вип. 71 : Проблеми фортепіанного виконавства та педагогіки. К., 2008. 162 с.
23. Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Вип. 77 : Виконавське музикознавство, кн. 14 / Ред.-упоряд. М. Давидов, В. Сумарокова. К., 2008. 245 с.
24. Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Вип. 82 : Виконавське музикознавство. кн. 15 / Ред.-упоряд. М. Давидов, В. Сумарокова. К., 2009. 337 с.
25. Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Вип. 91 : Виконавське музикознавство : методологія, теорія майстерності, інтерпретаційні аспекти. К., 2010. 312 с.
26. Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Вип. 107 : Виконавське музикознавство : стильові парадигми композиторської творчості та музично-виконавської інтерпретації, актуальні проблеми музиної педагогіки. К., 2013. 285 с.
27. Неперервна професійна освіта: проблеми, пошуки, перспективи: монографія / за ред. І. А. Зязюна. Київ: Віпол, 2000. 365 с.
28. Немкович О. Українська музикознавча наука як підсистема духовної культури: генезис та етапи становлення: автореф. дис.д-ра искусств. 26. 00. 01. – теорія та історія культури. К.: ДАККіМ, 2008. 36 с.
29. Пошуки взаємодії сучасної педагогіки, мистецтва та освіти (проблеми теорії та практики): зб. наук. пр. Вип. 2. К.: МКА, 1997. 80 с.
30. Професійна підготовка фахівців вищої школи в умовах оновленої парадигми освіти : Зб. наук. пр. // Проблеми сучасного мистецтва і культури. Х.: Каравела, 1999. 136 с.
31. Рудницька О.П. Музика і культура особистості: проблеми сучасної педагогічної освіти: Навч. посіб. – К.: ІЗМН, 1998. – 248 с.
32. Сисоєва С.О. Основи педагогічної творчості: Підручник. – К: Міленіум, 2006. – 346 с.
33. Твердохліб Н.В. Педагогічна майстерність викладача музичних дисциплін та її вплив на розвиток творчих здібностей студентів. URL: <http://mp2.umo.edu.ua/wpcontent/uploads/2012/04/%D0%A2%D0%B2%D0%B5%D1%80%D0%B4%D0%BE%D1%85%D0%BB%D1%96%D0%B1.pdf>

Додаткова:

34. Ковальова-Гончарюк Л. Виконавська майстерність як самореалізація вчителя музичного мистецтва у педагогічній діяльності // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: наук. журнал. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/search/article?articleId=2906532>

35. Мостова І. В. Формування педагогічно-виконавської майстерності майбутнього вчителя музики : автореф. ... канд. пед. наук: 13.00.01 – теорія та історія педагогіки. Луганськ. 1998. 19 с.
36. Падалка Г.М. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін). К., 2008. 274 с.
37. Польська І. І. Камерний ансамбль: Історія, теорія, естетика: монографія. Х.: ХГАК, 2001. 396 с.
38. Проблеми педагогічних технологій : зб. наук. праць Волинського держ. Ун-ту ім. Лесі Українки. Луцьк, 2006. Вип. 1 (31). 124 с.
39. Ростовський О. Я. Лекції з історії західноєвропейської музичної педагогіки: Навч. посібник. Ніжин : Вид-во НДПУ, 2003. 193 с.
40. Формування творчої особистості в інформаційному просторі сучасної культури: Сб. ст. Харків: СОНАТ, 2004. 144 с.
41. Формування творчої особистості в інформаційному просторі сучасної культури: Сб. ст. Харків: СОНАТ, 2005. 200 с.
42. Стахевич О. Г. Вокальне мистецтво Західної Європи: творчість, виконавство, педагогіка. Київ: НМАУ ім. П. І. Чайковського, 1997. 272 с.
43. Щербак О. Педагогічна майстерність у підготовці майбутніх педагогів професійного навчання до професійно-педагогічної діяльності. Педагогічна майстерність академіка Івана Зязюна: зб. наук. пр./ [ред. кол.: Н. Г. Ничкало (голова), та ін.; упоряд.: Н. Г. Ничкало, О. М. Боровнік; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України. Київ: Богданова А. М., 2013. 465 с.

Семінарське заняття № 2.

Тема 6. Сучасні принципи та методи виконавсько-педагогічної інтерпретації музичних творів

Питання для обговорення:

1. Поняття музичної інтерпретації та її види. Об'єктивні та суб'єктивні чинники музично-виконавської інтерпретації.
2. Проблеми стилістики і текстології в сучасному музичному виконавстві і музичній педагогіці. Специфіка композиторського тексту і його виконавської інтерпретації в музичному мистецтві.
3. Сучасні методологічні основи виконавсько-педагогічної інтерпретації музичних творів різних стилістичних напрямів.

Література:

Основна:

1. Актуальні проблеми музичного і театрального мистецтва: Мистецтвознавство, педагогіка та виконавство: Матеріали міжвуз. наук.-метод. конф. проф.-викл. складу 25-26 грудня 2000 р. Х.: ХДІМ, 2000. 226 с.
2. Гребенюк Н. Є. Вокально-виконавська творчість: психолого-педагогічний та мистецтвознавчий аспекти : монографія. Київ : Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського, 1999. 269 с.
3. Зязюн І. А., Крамущенко Л.В., Кривонос І.Ф. Педагогічна майстерність: Підручник / За ред. І. А. Зязюна. 2-ге вид. допов. і переробл. К.: Вища школа, 2004. 422 с. URL: <http://www.twirpx.com/file/147648/>

4. Калашник М. П. Музичний тезаурус композитора: аспекти вивчення : монографія / Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України. Київ : 2010. 251 с.
5. Калашник М. П. Музичний тезаурус: специфіка, властивості, форми існування (на прикладі композиторської творчості): автореф. дис.... д-ра мист.: 17.00. 03/НАН України, Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т. Рильського. Київ, 2010.
6. Кашкадамова Н. Історія фортеп'янного мистецтва ХІХ сторіччя. Тернопіль : «АСТОН», 2006. 608 с., нот.
7. Кашкадамова Н. Мистецтво виконання на клавішно-струнних інструментах (клавікорд, клавесин, фортепіано) ХІV–ХVІІІ ст. / [гол. ред. Задворний С. В.; ред. Зелінський О. С.]. Тернопіль: Астон, 1998. 299 с.
8. Москаленко В.Г. Про специфіку музичної інтерпретації // Київське музикознавство. Вип. 2. К., 1999. С. 23-32.
9. Москаленко В.Г. Теоретичний та методичний аспекти музичної інтерпретації: Автореф. дис. ... д-ра мист. 17.00.02 / Киев. гос. консерватория им. П.И. Чайковского. К., 1994. 25 с.
10. Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Вип. 3 : Виконавське музикознавство / Ред.-упоряд. М. Давидов, В. Сумарокова. К., 1999. 181 с.
11. Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Вип. 5 : Виконавське музикознавство, кн. 4 / Ред.-упоряд. М. Давидов, В. Сумарокова. К., 2000. 195 с.
12. Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Вип. 8 : Виконавське музикознавство, кн. 5 / Ред.-упоряд. М. Давидов, В. Сумарокова. К., 2000. 191 с.
13. Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Вип. 14 : Виконавське музикознавство, кн. 6 / Ред.-упоряд. М. Давидов, В. Сумарокова. К., 2000. 229 с.
14. Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Вип. 18 : Виконавське музикознавство, кн. 7 / Ред.-упоряд. М. Давидов, В. Сумарокова. К., 2001. 303 с.
15. Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Вип. 22 : Виконавське музикознавство, кн. 8 / Ред.-упоряд. М. Давидов, В. Сумарокова. К., 2002. 239 с.
16. Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Вип. 26 : Виконавське музикознавство, кн. 9 / Ред.-упоряд. М. Давидов, В. Сумарокова. К., 2003. 339 с.
17. Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Вип. 40 : Виконавське музикознавство, кн. 10 / Ред.-упоряд. М. Давидов, В. Сумарокова. К., 2004. 275 с.
18. Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Вип. 47 : Виконавське музикознавство, кн. 11 / Ред.-упоряд. М. Давидов, В. Сумарокова. К., 2005. 265 с.
19. Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Вип. 58 : Виконавське музикознавство, кн. 12 / Ред.-упоряд. М. Давидов, В. Сумарокова. К., 2006. 320 с.
20. Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Вип. 69 : Виконавське музикознавство, кн. 13 / Ред.-упоряд. М. Давидов, В. Сумарокова. К., 2007. 235 с.
21. Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Вип. 71 : Проблеми фортепіанного виконавства та педагогіки. К., 2008. 162 с.

22. Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Вип. 77 : Виконавське музикознавство, кн. 14 / Ред.-упоряд. М. Давидов, В. Сумарокова. К., 2008. 245 с.
 23. Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Вип. 82 : Виконавське музикознавство. кн. 15 / Ред.-упоряд. М. Давидов, В. Сумарокова. К., 2009. 337 с.
 24. Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Вип. 91 : Виконавське музикознавство : методологія, теорія майстерності, інтерпретаційні аспекти. К., 2010. 312 с.
 25. Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Вип. 107 : Виконавське музикознавство : стильові парадигми композиторської творчості та музично-виконавської інтерпретації, актуальні проблеми музики педагогіки. К., 2013. 285 с.
 26. Немкович О. Українська музикознавча наука як підсистема духовної культури: генезис та етапи становлення: автореф. дис. ... д-ра мистецтв. 26.00.01. – теорія та історія культури. К.: ДАККіМ, 2008. 36 с.
 27. Полусмяк І.М. Теоретичний та методичний аспекти музикознавчої інтерпретації: автореф. дис. ... канд. мист. 17.00.02 / Київ. держ. консерваторія ім. П.І. Чайковського. К., 1989. 25 с.
 28. Пошуки взаємодії сучасної педагогіки, мистецтва та освіти (проблеми теорії та практики): зб. наук. пр. Вип. 2. К.: МКА, 1997. 80 с.
 29. Професійна підготовка фахівців вищої школи в умовах оновленої парадигми освіти : Зб. наук. пр. // Проблеми сучасного мистецтва і культури. Х.: Каравела, 1999. 136 с.
- Додаткова:**
30. Польська І. І. Камерний ансамбль: Історія, теорія, естетика: монографія. Х.: ХГАК, 2001. 396 с.
 31. Польська І. І. Методологічна проблематика в сучасному музикознавстві // Культура України. Вип. 46, : зб. наук. пр. / Харк. Держ. акад. культури ; за заг. Ред.. В. М. Шейка. Х. : ХДАК, 2014. С. 267–275.
 32. Проблеми педагогічних технологій : зб. наук. праць Волинського держ. Ун-ту ім. Лесі Українки. Луцьк, 2006. Вип. 1 (31). 124 с.
 33. Ростовський О. Я. Лекції з історії західноєвропейської музичної педагогіки: Навч. посібник. Ніжин : Вид-во НДПУ, 2003. 193 с.
 34. Стахевич О. Г. Вокальне мистецтво Західної Європи: творчість, виконавство, педагогіка. Київ: НМАУ ім. П. І. Чайковського, 1997. 272 с.
 35. Формування творчої особистості в інформаційному просторі сучасної культури: Сб. ст. Харків: СОНАТ, 2004. 144 с.
 36. Формування творчої особистості в інформаційному просторі сучасної культури: Сб. ст. Харків: СОНАТ, 2005. 200 с.
 37. Чернявська М.С. Епоха романтизму в фортепіанній музиці (до проблеми різноманіття фортепіанних стилів XIX століття) // Теоретичні питання культури, освіти та виховання: Зб. наук. пр. Вип. 20 / За заг. ред. акад. Євтуха М.Б., укл. О.В. Михайличенко. Київ: Вид. центр КНЛУ, НМАУ, 2002. С.186-191.
 38. Чернявська М.С. Л. ван Бетховен і фортепіанна культура кінця XVIII – початку XIX ст. (проблема формування фортепіанної фактури) : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 Музичне мистецтво / Національна музична академія України імені П.І. Чайковського. Київ, 2001. 19 с.

Семінарське заняття № 3.

Тема 6. Творчі методи музичної педагогіки ХХ – початку ХХІ ст. як чинник педагогічної майстерності

Питання для обговорення:

1. Постійне оновлення фахових знань та педагогічних методів як найважливіший чинник музично-педагогічної майстерності.
2. Роль фахової наукової та науково-методичної літератури у формуванні музично-педагогічної майстерності.
3. Знайомство з практикою педагогічної роботи видатних музикантів та педагогічне стажування як найважливіші чинники і невід'ємні складові музично-педагогічної майстерності.
4. Організаційні чинники формування музично-педагогічної майстерності.
5. Педагогічний досвід як чинник педагогічної майстерності: позитивні та негативні наслідки.
6. Створення власної творчої методики викладання як складова частина музично-педагогічної майстерності.
7. Методологічні основи сучасної виконавської інтерпретації і педагогічного втілення класичних творів.
8. Творчі методи у вітчизняній практиці музичної педагогіки
9. Загальні методологічні засади сучасної музичної педагогіки.
10. Актуальні сучасні педагогічні методи творчого розвитку креативних здібностей майбутніх музикантів.
11. Втілення нових творчих експериментальних навчальних методів у практиці вітчизняної музичної педагогіки.
12. Творчі педагогічні принципи видатних вітчизняних музикантів-новаторів.

Література:

Основна:

1. Антонюк О. В. Інтеграція України в європейський освітній простір // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського : науковий журнал / гол. ред. Рожок В. І. 2009. № 2 (3). С. 19-24.
2. Берегова О. Академічне музичне мистецтво та сучасні інформаційно-комунікаційні технології: дискурс взаємодії. Аспекти історичного музикознавства. 2016. № 8. С. 24-35.
3. Вища освіта України — європейський вимір: стан, проблеми, перспективи. Матеріали підсумкової колегії (21 березня 2008 року, м. Київ) / Освіта України. Спецвипуск. 2008. №21–22 (905). 19 березня. С. 328.
4. Музична освіта в Україні : Сучасний стан, проблеми розвитку : Матеріали наук.-практ. конф. / Академія мистецтв України; Голова ред. колегії акад. І.Д. Безгін. Київ : Київ, 2001. 174 с.
5. Куришев Є.В., Куришева Л.К. Теорія та практика музично-естетичного виховання за системою К.Орфа. – К. : ІСДОУ, 1994
6. Марчук Н.О. Педагогічна концепція Золтана Кодая // Музично-педагогічні концепції видатних педагогів музикантів: Посібник. – Рівне, 1993. – С.18-22.
7. Михайличенко О. В. Музично-педагогічна діяльність українських композиторів і виконавців другої половини ХІХ – початку ХХ ст.: історичні нариси. Суми: Мрія-1, 2005. 102 с.
8. Музична освіта в Україні : Сучасний стан, проблеми розвитку : Матеріали наук.-практ. конф. / Академія мистецтв України; Голова ред. колегії акад. І.Д. Безгін. Київ : Київ, 2001. 174 с.
9. Неперервна професійна освіта: проблеми, пошуки, перспективи: монографія / за ред.

- І. А. Зязюна. Київ: Віпол, 2000. 365 с.
10. Савчук Г. Музично-педагогічні погляди Золтана Кодая // Мистецтво та освіта. 2008. №4. С. 25-27.
 11. Тайнель Е. Музичне виховання за методом відносної сольмізації. Перша частина. Навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Дрогобич: Коло, 2001. 212 с.
 12. Тайнель Е. Теорія та практика загального музичного виховання за методом відносної сольмізації (Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів). Дрогобич: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2007. 392 с.
 13. Формування творчої особистості в інформаційному просторі сучасної культури: зб. ст. Харків: СОНАТ, 2004. 144 с.
 14. Формування творчої особистості в інформаційному просторі сучасної культури: зб. ст. Харків: СОНАТ, 2005. 200 с.
 15. Човрій С. Ю. Музично-педагогічна концепція Золтана Кодая // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Вип. 23. С.204-206.
 16. About the Suzuki Method // Suzuki Association of the Americas. URL: <https://suzukiassociation.org/about/suzuki-method/>
 17. Gorbunova I.B., Hiner H. Music Computer Technologies and Interactive Systems of Education in Digital Age School. Conference Communicative Strategies of Information Society: Proceedings of the International. Advances in Social Science, Education and Humanities Research. (CSIS 2018). Available at: <https://doi.org/10.2991/csis-18.2019.25>.
 18. Frazee J. Orff Schulwerk today: nurturing musical expression and understanding, 2006. – 256 p.
 19. Hermann, Evelyn. Shinichi Suzuki: The Man and his Philosophy. Warner Brothers Publications, 1981, ISBN 0-87487-589-7.
 20. International Suzuki Association Website [1] Retrieved January 14, 2016.
 21. Kreitman, Edward. Teaching from the Balance Point: A Guide for Suzuki Teachers, Parents, and Students. Western Springs School of Talent Education Publications, Western Springs, IL, 1998.
 22. Polska I., Konovalova I. Modern higher musicological education (PHD) in Ukraine: traditions and innovations. Theoretical foundations of pedagogy and education: : collective monograph / Hritchenko T., Loiuk O., – etc. – International Science Group. – Boston: Primedia eLaunch, 2021. Pp. 291-298.
 23. Webster P. Computer-based technology and music teaching and learning. The new handbook of research on music teaching and learning. NY: Oxford University Press, 2002: 416 – 439.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

1. Педагогічна майстерність та її роль в сучасній системі культури.
2. Предмет, мета і завдання курсу «Педагогічна майстерність».
3. Взаємозв'язок курсу «Педагогічна майстерність» з іншими дисциплінами за спеціальністю «Музичне мистецтво».
4. Поняття педагогічної майстерності та його роль в сучасній системі музичного мистецтва і музичної освіти.
5. Багаторівневий та багатофункціональний характер сучасних уявлень про музично-педагогічну майстерність.
6. Педагогічна майстерність як результат синтезу особистісних та професійних якостей музиканта.
7. Ціннісна ієрархія «людина – музикант – педагог» як умова педагогічної майстерності.
8. Специфіка синтезу особистісних людських якостей, загальноосвітніх, історико-теоретичних і музично-методичних професійних знань, музично-виконавської

- обдарованості та педагогічних навичок у формуванні справжньої педагогічної майстерності.
9. Особистісні передумови педагогічної майстерності музиканта.
 10. Загальна характеристика особистісних передумов успішної педагогічної діяльності сучасного музиканта.
 11. Емоційні та вольові психологічні передумови музично-педагогічної діяльності.
 12. Авторитарний та демократичний (співтворчий) типи психологічної поведінки педагога-музиканта.
 13. Моральні передумови музично-педагогічної діяльності.
 14. Інтелектуальні передумови музично-педагогічної діяльності.
 15. Інтелект та інтелігентність як важливі чинники успішного формування особистості музиканта-педагога.
 16. Формування тезаурусу музиканта-педагога.
 17. Поняття тезаурусу особистості та його роль у формуванні музично-педагогічної майстерності.
 18. Загальнокультурні та індивідуально-особистісні передумови формування тезаурусу.
 19. Синтез загальної і музичної ерудиції та вихованості як основа тезаурусу музиканта-педагога.
 20. Сучасні передумови формування творчої особистості педагога-музиканта
 21. Пріоритетність формування гармонійно розвиненої художньої особистості молодих митців і комплексного розвитку їх творчого аналітичного мислення та креативних здібностей — ознака сучасної музичної педагогіки.
 22. Креативність як обов'язкова детермінанта сучасної музично-педагогічної діяльності.
 23. Основні світоглядні та виховні вимоги до формування творчої особистості педагога-музиканта.
 24. Специфіка художнього мислення сучасного педагога-музиканта.
 25. Толерантність і повага до особистості учня як іманентні ознаки творчої діяльності сучасного педагога-музиканта.
 26. Масштаб творчої особистості митця як передумова музично-педагогічної майстерності.
 27. Професійні передумови педагогічної майстерності сучасного педагога-музиканта.
 28. Теоретичні та виконавські передумови майстерності сучасного педагога-музиканта.
 29. Історико-теоретична та загальнокультурна підготовка музикантів-фахівців — невід'ємна складова майстерності сучасного педагога.
 30. Виконавська майстерність як важливий чинник музично-педагогічної майстерності.
 31. Загальні вимоги до рівню виконавської майстерності сучасного висококваліфікованого педагога-музиканта.
 32. Педагогічний виконавський показ як невід'ємна складова частина музично-педагогічної майстерності.
 33. Сучасні принципи та методи виконавсько-педагогічної інтерпретації музичних творів
 34. Поняття музичної інтерпретації та її види.
 35. Об'єктивні та суб'єктивні чинники музично-виконавської інтерпретації.
 36. Проблеми стилістики і текстології в сучасному музичному виконавстві і музичній педагогіці.
 37. Специфіка композиторського тексту і його виконавської інтерпретації в музичному мистецтві.
 38. Сучасні методологічні основи виконавсько-педагогічної інтерпретації музичних творів різних стилістичних напрямів.
 39. Методологічні та практичні основи музично-педагогічної майстерності
 40. Постійне оновлення фахових знань та педагогічних методів як найважливіший чинник музично-педагогічної майстерності.

41. Роль фахової наукової та науково-методичної літератури у формуванні музично-педагогічної майстерності.
42. Знайомство з практикою педагогічної роботи видатних музикантів та педагогічне стажування як найважливіші чинники і невід'ємні складові музично-педагогічної майстерності.
43. Організаційні чинники формування музично-педагогічної майстерності.
44. Педагогічний досвід як чинник педагогічної майстерності: позитивні та негативні наслідки.
45. Створення власної творчої методики викладання як складова частина музично-педагогічної майстерності.
46. Загальні методологічні засади сучасної музичної педагогіки.
47. Творчі методи у вітчизняній практиці музичної педагогіки.
48. Актуальні сучасні педагогічні методи творчого розвитку креативних здібностей майбутніх музикантів.
49. Втілення нових творчих експериментальних навчальних методів у практиці вітчизняної музичної педагогіки.
50. Творчі педагогічні принципи видатних вітчизняних музикантів-новаторів.

10. Рекомендована література

Основна

1. Актуальні проблеми музичного і театрального мистецтва: Мистецтвознавство, педагогіка та виконавство: Матеріали міжвуз. наук.-метод. конф. проф.-викл. складу 25-26 грудня 2000 р. Х.: ХДІМ, 2000. 226 с.
2. Антонюк О. В. Інтеграція України в європейський освітній простір // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського : науковий журнал / гол. ред. Рожок В. І. 2009. № 2 (3). С. 19-24.
3. Барсукова Н. С. Педагогічні умови формування виконавської майстерності майбутнього вчителя музичного мистецтва : автореф. ... канд. пед. наук :13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. Мелітополь. 2015. 20 с.
4. Берегова О. Академічне музичне мистецтво та сучасні інформаційно-комунікаційні технології: дискурс взаємодії. Аспекти історичного музикознавства. 2016. № 8. С. 24–35.
5. Богдан Т.М. Формування виконавської майстерності майбутнього педагога-музиканта. URL: <http://nauka.zinet.info/19/bogdan.php>
6. Богданов В. О. Історія духового музичного мистецтва України (від витоків до початку ХХ ст.) : монографія. Харків : ФОП Сілічев, 2007. 350 с.
7. Бурназова В. В. Професійна компетентність музиканта-інструменталіста: зміст, структура, методи розвитку. Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Сер: Педагогічні науки. 2014. Вип. 1. С. 65-70.
8. Вища освіта України — європейський вимір: стан, проблеми, перспективи. Матеріали підсумкової колегії (21 березня 2008 року, м. Київ) / Освіта України. Спецвипуск. 2008. №21–22 (905). 19 березня. С. 328.
9. Волков С. Особистість і час: культурологічний вимір // Часопис національної музичної академії України ім. П.І. Чайковського; К.: НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2015. Вип. 3. С. 123–126.
10. Гончаренко Л. Формування інструментально-виконавської майстерності майбутнього вчителя музики. Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. Випуск 112. С. 142-149.
11. Гребенюк Н. Є. Вокально-виконавська творчість: психолого-педагогічний та мистецтвознавчий аспекти: монографія. Київ : Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського, 1999. 269 с.
12. Давидов М. Виконавське музикознавство : Енциклопедичний довідник. К. : НМАУ, 2010. 400 с.

13. Давидов М. Теоретичні основи формування виконавської майстерності баяніста: навчальний посібник для вищих навчальних закладів К.: Муз. Україна, 1997. 240 с.
14. Дикий Ю. Інтерпретація клавірних творів Й.С.Баха. Питання педагогіки та виконавства. К.: Музична Україна, 1981.
15. Довбенко Н.В., Москаленко Ю.М. Науково-філософські ідеї І.А. Зязюна у контексті реформування національної педагогічної освіти // Імідж сучасного педагога : електрон. наук. фах. журн. 2018. № 2 (179): Світоглядні ідеї Івана Зязюна у Новій українській школі. с. 5-7.
16. Друскін М.С. Про риторичні прийоми в музиці Й.С.Баха. К.: Музична Україна, 1972.
17. Дряпіка В. І. Теорія і практика формування ціннісних орієнтацій педагога-музиканта. К. : Кіровоград, 2000. 226 с.
18. Екман М.С., Бурман К.І. Особливості виконання орнаментики у клавірній творчості Й. С. Баха. Young Scientist. № 1 (65). January, 2019. С. 341-344.
19. Завалко К. Педагогічна інноватика в теорії та практиці музичної освіти: монографія. Черкаси : Черкаський ЦНП, 2013. 520 с.
20. Зеленіна Н. В. Підтекст музичного твору: формування і функціонування : автореф. дис. ... канд. мистецтв. : 17.00.03 / НМАУ ім. П. І. Чайковського. Київ, 2004. 16 с.
21. Зязюн І. А., Крамущенко Л.В., Кривонос І.Ф. Педагогічна майстерність: Підручник / За ред. І. А. Зязюна. 2-ге вид. допов. і переробл. К.: Вища школа, 2004. 422 с. URL: <http://www.twirpx.com/file/147648/>
22. Іщенко О. Музично-виконавська майстерність майбутніх викладачів мистецьких дисциплін: зміст, завдання, значення. Збірник матеріалів Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. «Актуальні проблеми музичної освіти: історія, сьогодення і майбутнє»: Наукове видання. За ред. проф. Козир А.В. та ін. Херсон: Вид-во «ІТ», 2017. С. 140-145.
23. Кайдалова Л. Г., Щокіна Н. Б., Вахрушева Т. Ю. Педагогічна майстерність викладача: Навчальний посібник. URL : http://dspace.ukrfa.kharkov.ua/bitstream/123456789/1759/1/Book_%D0%9F%D0%9C%D0%92.pdf
24. Калашник М. П. Музичний тезаурус композитора: аспекти вивчення : монографія / Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України. Київ : 2010. 251 с.
25. Калашник М. П. Музичний тезаурус: специфіка, властивості, форми існування (на прикладі композиторської творчості): автореф. дис.... д-ра мист.: 17.00. 03/НАН України, Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т. Рильського. Київ, 2010.
26. Капченко О. Л. Дефініція педагогічної майстерності. URL: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/Narodna_osvita/vupysku/15/statti/kapchenko.htm
27. Катрич О. Т. Індивідуальний стиль музиканта-виконавця (теоретичні та естетичні аспекти) : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : 17.00.03 — муз. мистецтво / Нац. Муз акад. України ім. П. І. Чайковського. Київ, 2000. 17 с.
28. Катрич О. Музичне виконавство як інспіруючий чинник // Наукові збірки Львівської національної музичної академії ім. М. В. Лисенка. 2015. Вип. 35. С. 6–12.
29. Катрич О. Т. Стильова ієрархія та стильова концентричність – два погляди на проблему дослідження музично-виконавського стилю // Наук. вісн. Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. Київ, 2001. Вип. 18, кн. 7 : Музичне мистецтво. С. 115-122.
30. Кашкадамова Н. Історія фортеп'янного мистецтва ХІХ сторіччя. Тернопіль : «АСТОН», 2006. 608 с., нот.
31. Кашкадамова Н. Мистецтво виконання на клавішно-струнних інструментах (клавикорд, клавесин, фортепіано) ХІV–ХVІІІ ст. / [гол. ред. Задворний С. В.; ред. Зелінський О. С.]. Тернопіль: Астон, 1998. 299 с.

32. Кенгерлінська Т. В чому полягає секрет педагогічної майстерності для музиканта-виконавця? // Израїль XXI: музичний журнал. URL: <http://www.21israel-music.com/Secret.htm>
33. Коновалова І. Феномен композитора в часопросторі європейської музичної культури ХХ століття: модули теоретичного осягнення: монографія. Х.: ФОП Панов А.М., 2018. 380 с.
34. Коханик І. Інтертекстуальність та проблема стильової єдності музичного твору // Київське музикознавство. Текст музичного твору: практика і теорія. Київ : НМАУ ім. Чайковського, КДВМУ ім. Глієра, 2001. Вип.7. С. 90 – 96.
35. Куришев Є.В., Куришева Л.К. Теорія та практика музично-естетичного виховання за системою К.Орфа. – К. : ІСДОУ, 1994
36. Лігус О.М., Лігус В.О. Проблема стилю в музикознавчих дослідженнях: досвід систематизації. Young Scientist». № 1 (53). January, 2018. С. 673-676.
37. Лігус О.М., Лігус В.О. Теоретичні аспекти проблеми стилю в музикознавчих дослідженнях ХХ – початку ХХІ століття. Вісник КНУКіМ Серія «Мистецтвознавство». 06.2019. С. 106-111.
38. Лисенко О. Музичне виконавство та проблема його системного вивчення // Наук. вісн. нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. Київ, 2000. Вип. 7. С. 162-170.
39. Маркова О. Виконавське музикознавство як феномен української наукової традиції // Виконавське музикознавство : енциклопедичний довідник. К., 2009. С. 4–13.
40. Марчук Н.О. Педагогічна концепція Золтана Кодая // Музично-педагогічні концепції видатних педагогів музикантів: Посібник. Рівне, 1993. – С.18-22.
41. Михайленко М. П. Теоретичні основи формування виконавської майстерності гітариста : автореф. ... канд. мистецтвознавства : 17.00.03 Музичне мистецтво. Київ. 2011. 21 с.
42. Михайличенко О. В. Музично-педагогічна діяльність українських композиторів і виконавців другої половини ХІХ – початку ХХ ст.: історичні нариси. Суми: Мрія-1, 2005. 102 с.
43. Москаленко В. Лекції з музичної інтерпретації : Навчальний посібник. Київ : Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського, 2013. 134 с.
44. Москаленко В. Про розуміння музичного твору // Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського: зб. статей. Вип. 20 : Музичний твір: проблема розуміння. К., 2002. С. 3-13.
45. Москаленко В.Г. Про специфіку музичної інтерпретації // Київське музикознавство. Вип. 2. К., 1999. С. 23-32.
46. Москаленко В.Г. Теоретичний та методичний аспекти музичної інтерпретації: Автореф. дис. ... д-ра мист. 17.00.02 / Київ. гос. консерваторія ім. П.І. Чайковського. К., 1994. 25 с.
47. Музична освіта в Україні : Сучасний стан, проблеми розвитку : Матеріали наук.-практ. конф. / Академія мистецтв України; Голова ред. колегії акад. І.Д. Безгін. Київ : Кий, 2001. 174 с.
48. Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Вип. 3 : Виконавське музикознавство / Ред.-упоряд. М. Давидов, В. Сумарокова. К., 1999. 181 с.
49. Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Вип. 5 : Виконавське музикознавство, кн. 4 / Ред.-упоряд. М. Давидов, В. Сумарокова. К., 2000. 195 с.
50. Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Вип. 8 : Виконавське музикознавство, кн. 5 / Ред.-упоряд. М. Давидов, В. Сумарокова. К., 2000. 191 с.

51. Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Вип. 14 : Виконавське музикознавство, кн. 6 / Ред.-упоряд. М. Давидов, В. Сумарокова. К., 2000. 229 с.
52. Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Вип. 18 : Виконавське музикознавство, кн. 7 / Ред.-упоряд. М. Давидов, В. Сумарокова. К., 2001. 303 с.
53. Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Вип. 22 : Виконавське музикознавство, кн. 8 / Ред.-упоряд. М. Давидов, В. Сумарокова. К., 2002. 239 с.
54. Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Вип. 26 : Виконавське музикознавство, кн. 9 / Ред.-упоряд. М. Давидов, В. Сумарокова. К., 2003. 339 с.
55. Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Вип. 40 : Виконавське музикознавство, кн. 10 / Ред.-упоряд. М. Давидов, В. Сумарокова. К., 2004. 275 с.
56. Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Вип. 47 : Виконавське музикознавство, кн. 11 / Ред.-упоряд. М. Давидов, В. Сумарокова. К., 2005. 265 с.
57. Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Вип. 58 : Виконавське музикознавство, кн. 12 / Ред.-упоряд. М. Давидов, В. Сумарокова. К., 2006. 320 с.
58. Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Вип. 69 : Виконавське музикознавство, кн. 13 / Ред.-упоряд. М. Давидов, В. Сумарокова. К., 2007. 235 с.
59. Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Вип. 71 : Проблеми фортепіанного виконавства та педагогіки. К., 2008. 162 с.
60. Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Вип. 77 : Виконавське музикознавство, кн. 14 / Ред.-упоряд. М. Давидов, В. Сумарокова. К., 2008. 245 с.
61. Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Вип. 82 : Виконавське музикознавство. кн. 15 / Ред.-упоряд. М. Давидов, В. Сумарокова. К., 2009. 337 с.
62. Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Вип. 91 : Виконавське музикознавство : методологія, теорія майстерності, інтерпретаційні аспекти. К., 2010. 312 с.
63. Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Вип. 107 : Виконавське музикознавство : стильові парадигми композиторської творчості та музично-виконавської інтерпретації, актуальні проблеми музиної педагогіки. К., 2013. 285 с.
64. Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського : зб. ст. / Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. Вип. 110 : Виконавче музикознавство в контексті актуальної проблематики історії й теорії музичного виконавства / ред.-упоряд.: М. А. Давидов, В. Г. Сумароков. Київ : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2014. - 263 с.
65. Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського : зб. ст. / Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. Вип. 111 : Принципи організації руху в музичному творі : зб. наук. ст. / упоряд. В. Г. Москаленко. Київ, 2014. 140 с.
66. Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського : зб. наук. ст. / Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. Вип. 116 : Комунікативна організація музичного твору : зб. наук. ст. / ред.-упоряд. В. Г. Москаленко. - Київ : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2015. 176 с.

67. Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського : зб. наук. ст. / Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. Вип. 118 : Композиційно-драматургічна організація музичного твору / ред.-упоряд. В. Г. Москаленко. Київ : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2017. 296 с.
68. Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського : зб. наук. ст. / Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. Вип. 120 : Історія музики: проблеми, процеси, персони : зб. ст. / ред.-упоряд.: В. Я. Редя, Ю. І. Чекан. Київ : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2017. 226 с.
69. Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського : зб. наук. ст. / Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. Вип. 128 : Історія музики: проблеми, процеси, персони / ред.-упоряд.: Валентина Редя, Юрій Чекан. - Київ : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2020. 209 с.
70. Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського : зб. наук. ст. / Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. Вип. 129 : Сучасне музикознавство: методологія, теорія, історія / ред.-упоряд.: Ірина Коханик, Ірина Тукова. Київ : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2020. 263 с.
71. Немкович О. Українська музикознавча наука як підсистема духовної культури: генезис та етапи становлення: автореф. дис. д-ра мистецтвозн. 26. 00. 01. – теорія та історія культури. К.: ДАККіМ, 2008. 36 с.
72. Немкович О. Українське музикознавство ХХ ст. як система наукових дисциплін : монографія. – К. : Сталь, 2006. 534 с.
73. Неперервна професійна освіта: проблеми, пошуки, перспективи: монографія / за ред. І. А. Зязюна. Київ: Віпол, 2000. 365 с.
74. Організація та зміст становлення професійної підготовки в умовах національної системи освіти: Зб.наук. пр. // Проблеми сучасного мистецтва і культури / За ред. Г.Є.Гребенюка. Х.: Каравела, 1999. 202 с.
75. Орлова Т. Інтерпретація в евристичній динаміці мистецтва //Мистецькі обрії'2004: Альманах: науково-теоретичні праці та публіцистика /Акад. мистецтв України; головн. наук. ред. І. Безгін. К.: ВВП «Компас», 2005. С.360 – 373.
76. Полусмяк І. М. Теоретичний та методичний аспекти музикознавчої інтерпретації: автореф. дис. ... канд. мист. 17.00.02 / Київ. держ. консерваторія ім. П.І. Чайковського. К., 1989. 25 с.
77. Польська І. І. Камерний ансамбль : феноменологія жанру. Камерно-інструментальний ансамбль : історія, теорія, практика : зб. ст. / Наукові збірки Львівської нац. музичної академії ім. М. В. Лисенка. Вип. 24. Серія : Виконавське мистецтво. Львів : Сполом, 2010. С. 4-14.
78. Польська І. І. Методологічна проблематика в сучасному музикознавстві // Культура України. Вип. 46, : зб. наук. пр. / Харк. держ. акад. культури ; за заг. Ред.. В. М. Шейка. Х. : ХДАК, 2014. С. 267–275.
79. Польська І. І., Коновалова І. Ю. Практичні проєкції сучасної музикології // Implementation of scientific foundations in practice. Abstracts of X International Scientific and Practical Conference. Turin, Italy 2021. Pp. 32-34.
80. Польська І. І., Коновалова І. Ю. Змістовні трансформації в сучасній музичній науці та практиці вищої музикологічної освіти (PhD) в Україні // Implementation of modern science in practice. Abstracts of XI International Scientific and Practical Conference. San Francisco, USA 2021. Pp. 47-50.
81. Пошуки взаємодії сучасної педагогіки, мистецтва та освіти (проблеми теорії та практики): зб. наук. пр. Вип. 2. К.: МКА, 1997. 80 с.
82. Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти: Зб. наук пр. Вип. 3. Х.: Каравела, 1999. 78 с.
83. Професійна підготовка фахівців вищої школи в умовах оновленої парадигми освіти : Зб. наук. пр. // Проблеми сучасного мистецтва і культури. Х.: Каравела, 1999. 136 с.

84. Рожок В. Мистецька освіта і Болонський процес: Системна модернізація освітньо-кваліфікаційної структури мистецького, зокрема музичного навчання // Уряд. кур'єр. 2005.4 серп. (№ 143). С.12.
85. Рожок В. І. Музична освіта в Україні на межі століть: реалії, проблеми та перспективи // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського : науковий журнал / гол. ред. Рожок В. І. 2009. №1(2). С.3-14.
86. Рудницька О.П. Музика і культура особистості: проблеми сучасної педагогічної освіти: Навч. посіб. – К.: ІЗМН, 1998. – 248 с.
87. Савчук Г. Музично-педагогічні погляди Золтана Кодая // Мистецтво та освіта. 2008. №4. С. 25-27.
88. Сисоєва С.О. Основи педагогічної творчості: Підручник. К: Міленіум, 2006. 346 с.
89. Солдан С. О., Король О. М., Черкасов В. Ф. [та ін.]. Музично-педагогічні системи та концепції ХХ століття : підручник / за заг. ред. Е. З. Тайнел. Львівський національний ун-т імені Івана Франка. Вид. 2-ге. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2018. 429 с.
90. Соломаха С. О. Розвиток педагогічної майстерності викладачів музичного мистецтва та світової художньої культури : посібник. Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2013. 158 с.
91. Тайнел Е. Музичне виховання за методом відносної сольмізації. Перша частина. Навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Дрогобич: Коло, 2001. 212 с.
92. Тайнел Е. Теорія та практика загального музичного виховання за методом відносної сольмізації (Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів). Дрогобич: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2007. 392 с.
93. Твердохліб Н.В. Педагогічна майстерність викладача музичних дисциплін та її вплив на розвиток творчих здібностей студентів. URL: <http://mp2.umo.edu.ua/wpcontent/uploads/2012/04/%D0%A2%D0%B2%D0%B5%D1%80%D0%B4%D0%BE%D1%85%D0%BB%D1%96%D0%B1.pdf>
94. Хайнер Олена Володимирівна / Харківський національний університет мистецтв імені І. П. Котляревського. 1917–2017. До 100-річчя від дня заснування : мала енциклопедія / У 2 т. / Харків. нац. ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського ; ред.-упоряд. Л. В. Русакова. Харків : «Водний спектр Джі-Ем-Пі», 2017. Т. 1. : Музичне мистецтво. С. 632-633.
95. Хайнер Х. Стати талановитим музикантом? Легко! Або думки про традиційне викладання музики, в якому немає точки опори / під ред. Н. Курдюмова. Інтернет-ресурс: 2007. 100 с.
96. Черкасов, В. Ф. Теорія і методика музичної освіти : підручник / Кіровоградський держ. пед. ун-т імені Володимира Винниченка. Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2014. 528 с.
97. Чернова І. В. Музичне виконавство в ситуації постмодернізму : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства ; 17. 00.01 / Львівська державна музична академія ім. М. В. Лисенка. Львів, 2007. 20 с.
98. Човрій С. Ю. Музично-педагогічна концепція Золтана Кодая // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Вип. 23. С.204-206.
99. Шаповалова Л. В. Виконавська рефлексія як об'єкт інтерпретології. Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти; зб. наук. пр. Харків. Держ. Ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського. Харків, 2010. Вип.29: Когнітивне музикознавство. С.549-565.
100. Яцишин І. В. Впровадження інтерактивних комп'ютерно-інформаційних музичних програм в навчальний процес гри на фортепіано. Збірник матеріалів VII Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих учених «Наукова молодь-2019» (Київ, 4 жовтня 2019 р.). – К.: ЦП Компринт, 2019. С. 99-104. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/718530/2/Збірник%20Наукова%20молодь%202019.pdf>
101. About the Suzuki Method // Suzuki Association of the Americas. URL: <https://suzukiassociation.org/about/suzuki-method/>

102. Badura-Skoda, Paul, Badura-Skoda, Eva. *Interpreting Mozart. The Performance of His Piano Works*. New York: Routledge, 2010. 496 p.
103. Beyschlag Adolf. *Die Ornamentik Der Musik*. Nachdruck der Originalausgabe aus dem Jahr 1908. Leipzig: Breitkopf & Hartel, 2019. 298 S.
104. Bodky, Erwin. *The Interpretation of Bach's Keyboard Works*. Harvard University Press, 1960. 421 p.
105. Derry, Siân. *Beethoven's Experimental Figurations and Exercises for Piano*. Art, 2012.
106. Emery, Walter. *Bach's Ornament*. London: Novello, 1967. 164 p.
107. Gorbunova I.B., Hiner H. *Music Computer Technologies and Interactive Systems of Education in Digital Age School*. Conference Communicative Strategies of Information Society: Proceedings of the International. Advances in Social Science, Education and Humanities Research. (CSIS 2018). Available at: <https://doi.org/10.2991/csis-18.2019.25>.
108. Frazee J. *Orff Schulwerk today: nurturing musical expressiohn and understanding*, 2006. 256 p.
109. Grundmann Herbert, Mies Paul. *Studien zum Klavierspiel Beethovens und seiner Zeitgenossen*. Bonn, Bouvier, 1966. 132 S.
110. Hellene Hiner – the Author of “Soft Way to Mozart” and Hiner Method. URL: <https://globalmusiceducation.com/pages/hellene-hiner-the-author-of-soft-way-to-mozart-and-hiner-method>
111. Hermann, Evelyn. *Shinichi Suzuki: The Man and his Philosophy*. Warner Brothers Publications, 1981, ISBN 0-87487-589-7.
112. International Suzuki Association Website [1] Retrieved January 14, 2016.
113. Kreitman, Edward. *Teaching from the Balance Point: A Guide for Suzuki Teachers, Parents, and Students*. Western Springs School of Talent Education Publications, Western Springs, IL, 1998.
114. Mies, Paul. *Die Bedeutung der Skizzen Beethovens zur Erkenntnis seines Stiles*. 173 S.
115. Mies, Paul. *Die Krise der Konzertkadenz bei Beethoven*. Bonn, Bouvier, 1970. 82 S.
116. Polskaya I. *Chamber Ensemble of the Baroque Era: Specifics and Typology*. Musical art: historical and theoretical discourse : collective monograph / I. Konovalova, I. Polskaya, O. Roshchenko, etc. – Lviv-Toruń : Liha-Pres, 2020. – P. 20-41.
117. Polska I., Konovalova I. *Modern higher musicological education (PHD) in Ukraine: traditions and innovations. Theoretical foundations of pedagogy and education: : collective monograph / Hritchenko T., Loiuk O., etc. – International Science Group. – Boston: Primedia eLaunch, 2021. Pp. 291-298.*
118. Schweitzer, Albert. *Johann Sebastian Bach*. Wiesbaden: Breitkopf&Hartel, 2000. 791 S.
119. Skowronek, Tilman. *Beethoven the Pianist*. William A Kinderman, 2011.
120. Webster P. *Computer-based technology and music teaching and learning. The new handbook of research on music teaching and learning*. NY: Oxford University Press, 2002: 416–439.
121. Winter R. *Second Thoughts On The Performance Of Beethoven's Trills*. The Musical Quarterly. 1977. October. 1.

Додаткова:

122. Алексеев О. *З історії фортепіанної педагогіки [Керівництво з гри на клавішно-струнних інструментах (від епохи Відродження до середини XIX століття)]*: Хрестоматія. К.: Музична Україна, 1974. 165 с.
123. Ашихміна Н.В. *Сутність і компонентна структура виконавської майстерності майбутніх учителів музики в процесі музично-інструментальної підготовки*. Педагогічні науки. Випуск LXXXI. Том 1. 2018. С. 115-119.
124. Веньцун Лю. *Модель формування вокально-педагогічної майстерності майбутнього вчителя музичного мистецтва*. Музичне мистецтво в освітологічному дискурсі № 1, 2016. С. 99-104.

125. Забара М. Фортепіанні школи першої половини ХІХ століття та лейпцизька консерваторія / Київське музикознавство. Зб. статей. Вип. 40. Київ : Київський інститут музики імені Р. М. Глієра, 2011. С.174-183.
126. Ковальова С.В. Сутність, структура та специфіка творчої активності вчителів музики. URL: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/Narodna_osvita/vupysku/4/statti/2kovalova/2kovalova.htm
127. Ковальова-Гончарюк Л. Виконавська майстерність як самореалізація вчителя музичного мистецтва у педагогічній діяльності // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: наук. журнал. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/search/article?articleId=2906532>
128. Ларчіков В. Музично-виконавський арсенал сучасного віолончеліста // Виконавське музикознавство : науковий вісник НМАУ імені П. І. Чайковського : збірка наукових праць / [гол. ред. В. І. Рожок ; ред.-упор. М. А. Давидов, В. Г. Сумарокова]. Київ, 2009. Вип. 82. С. 43–61.
129. Михайленко М. П. Теоретичні основи формування виконавської майстерності гітариста : автореф. дис. ... канд. мистецтвознав. : спец. 17.00.03 «Музичне мистецтво». К., 2011. 21 с.
130. Мостова І. В. Формування педагогічно-виконавської майстерності майбутнього вчителя музики : автореф. ... канд. пед. наук: 13.00.01 – теорія та історія педагогіки. Луганськ. 1998. 19 с.
131. Падалка Г.М. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін). К., 2008. 274 с.
132. Польська І. І. Камерний ансамбль: Історія, теорія, естетика: монографія. Х.: ХГАК, 2001. 396 с.
133. Проблеми педагогічних технологій : зб. наук. праць Волинського держ. Ун-ту ім. Лесі Українки. Луцьк, 2006. Вип. 1 (31). 124 с.
134. Ростовський О. Я. Лекції з історії західноєвропейської музичної педагогіки: Навч. посібник. Ніжин : Вид-во НДПУ, 2003. 193 с.
135. Салій В. Художній образ музики у виконавській інтерпретації // Актуальні питання гуманітарних наук, 2014, Вип. 9. С. 54-59
136. Сокол А. Виконавські ремарки, образ світу та музичний стиль : монографія. Одеса: Моряк, 2007. 276 с.
137. Сокол А. Теорія музичної артикуляції: монографія. Одеса: ОКФА, 1996. 206 с.
138. Стахевич О. Г. Вокальне мистецтво Західної Європи: творчість, виконавство, педагогіка. Київ: НМАУ ім. П. І. Чайковського, 1997. 272 с.
139. Стахевич О. Г. З історії вокально-виконавських стилів та вокальної педагогіки : посібник. Вінниця : Нова Книга, 2013. 176 с.
140. Сухленко І. Методика аналізу індивідуального виконавського стилю. Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти. 2012. Вип. 37. С. 303–312. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pvmp_2012_37_38
141. Теорія та історія музичного виконавства: зб. науч. пр. / Відп. ред. Л.С. Неболюбова. К. : Київ. держ. консерваторія, 1989. 212 с.
142. Тоцька Л.А. Методичні засади удосконалення вокальної підготовки майбутніх учителів музики : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. К., 2010. С. 121–122.
143. Формування творчої особистості в інформаційному просторі сучасної культури: Сб. ст. Харків: СОНАТ, 2004. 144 с.
144. Формування творчої особистості в інформаційному просторі сучасної культури: Сб. ст. Харків: СОНАТ, 2005. 200 с.
145. Чернявська М.С. Епоха романтизму в фортепіанній музиці (до проблеми різноманіття фортепіанних стилів ХІХ століття) // Теоретичні питання культури, освіти та виховання: Зб. наук. пр. Вип. 20 / За заг. ред. акад. Євтуха М.Б., укл. О.В. Михайличенко. Київ: Вид. центр КНЛУ, НМАУ, 2002. С.186-191.

146. Чернявська М.С. Л. ван Бетховен і фортепіанна культура кінця XVIII – початку XIX ст. (проблема формування фортепіанної фактури) : автореф. дис ... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 Музичне мистецтво / Національна музична академія України імені П.І. Чайковського. Київ, 2001. 19 с.
147. Щербак О. Педагогічна майстерність у підготовці майбутніх педагогів професійного навчання до професійно-педагогічної діяльності. Педагогічна майстерність академіка Івана Зязюна: зб. наук. пр./ [ред. кол.: Н. Г. Ничкало (голова), та ін.; упоряд.: Н. Г. Ничкало, О. М. Боровнік; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України. Київ: Богданова А. М., 2013. 465 с.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека Харківської державної академії культури
2. Харківська міська спеціалізована музично-театральна бібліотека імені К. С. Станіславського
3. Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка
4. Інтернет-ресурси:
 - Пошукова система Google. — <http://www.google.com>.
 - Мета – українська пошукова система. — <http://www.meta-ukraine.com>.
 - Innovation in Higher Arts Education (2001–2004) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.isoc.siu.no/isocii.nsf/projectlist/10048>.
 - An EAIE Comment: The European Higher Education Area Joint Declaration of the European Ministers of Education Signed in Bologna, 19 June // Сайт Берлінського саміту по Болонському процесу: <http://www.bologna-berlin2003.org>.
 - Законодавство України — <https://rada.gov.ua/news/zak>
 - Наукова періодика України — <http://nbuv.gov.ua/taxonomy/term/334>.
 - Харківська міська спеціалізована музично-театральна бібліотека імені К. С. Станіславського — mtlib.org.ua/
 - Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка — <http://korolenko.kharkov.com/e-katalog.html>
 - Культура України — <http://ku-khsac.in.ua/>
 - Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти — <http://num.kharkiv.ua/share/intermusic/>
 - Науковий вісник Національної музичної академії України — <http://naukvisnyknmau.com.ua/>
 - Українське музикознавство — <http://musicology.com.ua/>
 - Наукові збірки Львівської національної музичної академії ім. М. В. Лисенка — <https://muzuniversum.com/index.php/journal>
 - Аспекти історичного музикознавства — <http://num.kharkiv.ua/share/aspekty/>
 - Науковий вісник Одеської національної музичної академії імені А.В.Нежданової «Музичне мистецтво і культура» — <http://music-art-and-culture.com/index.php/music-art-and-culture-journal>
 - Мистецтвознавчі записки — <http://journals.uran.ua/mz>
 - Міжнародний вісник: Культурологія. Філологія. Музикознавство — <https://nakkkim.edu.ua/science/vidannya-akademiji>
 - Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтва — <http://journals.uran.ua/visnyknakkkim>
 - APA – міжнародний стиль оформлення наукових публікацій. URL: http://www-library.univer.kharkov.ua/pages/bibliography/apa_style.pdf

Навчальне видання

ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ

Програма та навчально-методичні матеріали

Укладач:

І.І. Польська, доктор мистецтвознавства, професор

Комп'ютерний набір І.І. Польська
Комп'ютерна верстка І. Колесник

Друкується в авторській редакції

План 2023

Підписано до друку _____ 2023 р. Формат 60x84/16

Гарнітура «Times». Папір для мн. ап. Друк ризограф

Ум. друк. арк. ____ Тираж 100. Зам № ____

ХДАК, 61057, Харків -57, Бурсацький узвіз, 4

Надруковано в лаб. множ. техніки ХДАК